

ABSTRAKT:

Polyploidizace je u rostlin významným evolučním procesem, který však často přináší taxonomické komplikace (stírání morfologických rozdílů mezi vyššími polyploidy). Komplikovaným polyploidním komplexem ve střední Evropě je i *C. rotundifolia* agg. V této skupině jsou v České republice tradičně odlišovány tři ploidně-variabilní druhy: *C. gentilis* (2x, 4x) *C. rotundifolia* (2x, 4x) a *C. moravica* (4x, 6x). V návaznosti na recentní revizi *C. gentilis* a *C. rotundifolia* se předložená diplomová práce zaměřila na zhodnocení karyologické a fenotypové variability druhu *C. moravica* v centru jeho areálu na území České republiky a Slovenské republiky. Pomocí moderních biosystematických metod (průtoková cytometrie, multivariační morfometrika) byly zjištěny značné nesrovnalosti mezi dosud publikovanými údaji o rozšíření cytotypů a morfologické variabilitě. Rozšíření cytotypů *C. moravica* je oproti původním údajům parapatrické, s hexaploidy rozšířenými převážně v Panonském termofytiku a tetraploidy zejména na středním a východním Slovensku. Typová populace domnělých tetraploidů se ukázala být hexaploidní. V jedné populaci na středním Slovensku byla zjištěna koexistence tetraploidů a šesti minoritních cytotypů (2x, 3x, 5x, 6x, 8x, 9x), což představuje dosud největší vnitropopulační ploidní variabilitu. Pomocí mnohorozměrných morfometrických analýz bylo zjištěno, že determinace jednotlivých druhů je poměrně obtížná, úspěšnost byla srovnatelná s úspěšností rozlišování jednotlivých cytotypů. Důvodem morfologické podobnosti je nejspíše nízké evoluční stáří komplexu, kdy ještě nedošlo k ustálení morfologických znaků a vysoká fenotypová variabilita jednotlivých taxonů v závislosti na podmínkách prostředí. Nejasné stále zůstávají otázky mezidruhové hybridizace. Získané výsledky spíše podporují odlišování „*C. moravica*“ pouze na úrovni poddruhu (*C. rotundifolia* subsp. *moravica*), nicméně kritické taxonomické zhodnocení vyžaduje detailní studium v celém areálu druhu, se zaměřením zejména na jižní Evropu, kde se vyskytují morfologicky podobné a příbuzné druhy ze sekce *Heterophylla*.

klíčová slova: Campanulaceae, *Campanula moravica*, *Campanula rotundifolia* agg., polyploidizace, cytogeografie, průtoková cytometrie, morfologická variabilita, multivariační morfometrika